

Doğu anadolu bölgesindeki kimi yem fabrikalarının mevcut durumu ve sorunları

Pınar DEMİR*, Dilek AKSU ELMALI**

Öz: Doğu Anadolu’da yoğun olarak yapılan hayvancılığın bölgesel ekonomi açısından önemi büyüktür. Gerek hayvansal üretimde istenen verime ulaşılmasında gerekse işletmelerin karlılığının artırılmasında “yem” en önemli faktörlerden biridir. Bu çalışmada, bölgedeki yem sanayinin mevcut durumunu ve sorunlarını belirlemek amacıyla yem fabrikaları ile görüşmeler yapılmıştır.

Yapılan araştırma sonucunda, Doğu Anadolu’daki yem fabrikalarının kapasite kullanım oranının ortalama %44.64 olduğu, bunun nedeninin ise %62.50 oranında talep yetersizliğinden kaynaklandığı tespit edilmiştir. Yapılan çalışmada yem fabrikalarının en önemli sorunlarının; kaliteli hammadde temininde nakliye-ulaşım masrafları (%62.50), pazarlamada ise haksız rekabet (%87.50) olduğu sonucuna varılmıştır.

Sonuç olarak doğu illerinde düşük kapasite ile çalışan yem fabrikalarının karlılıklarının ve hayvancılık sektörüne katkısının artırılmasında bölgede yem bitkileri üretimini artırılması ve teşvik edilmesi ile yetiştiricilerin bilinçlendirilmesinin son derece önemli olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar sözcükler: Yem fabrikaları, Kapasite, Doğu Anadolu Bölgesi.

Current Situation and Problems of Some Feed Mills in East Anatolia Region

Abstract: Farming husbandry in eastern Anatolia has a significant impact on the regional economy. Feed is an important factor in achieving required production levels and for improving the profitability of enterprises. For this study, meetings were organized with regional feed factories to determine the current situation and problems.

On average, 44.64% of feed factories’ capacity is utilized in eastern Anatolia; it has been identi-

fied that this is due to a 62.50% deficiency in demand. This study shows that the most important problems for factories are that “transportation expenditures” costs make up 62.50% of supply costs, whilst unfair competition accounts for 87.50% of marketing costs.

In conclusion, feed mills which are working below capacity; increasing production of forage crops and producers’ awareness would go some way towards a solution.

Key words: Feed mills, Capacity, East Anatolia Region.

Giriş

Türkiye’de hayvancılık sektörü gerek istihdam gerekse kırsal ve ulusal ekonomi açısından önemli bir yere sahiptir. Hayvansal üretimin en önemli girdilerinin başında yem gelmektedir. Farklı hayvan türlerine göre değişmekle birlikte hayvancılık işletmelerindeki toplam giderlerin % 60-70’ini yem giderleri oluşturmaktadır (1, 9). Bu nedenle hayvancılığın gelişmesi ve hayvansal üretimin artırılması karma yem sanayi ile yakından ilgilidir (5).

Hayvancılık işletmelerinde verimliliği yüksek hayvanlardan arzu edilen verimin alınabilmesi için hayvanların mutlaka yeterli düzeyde ve kaliteli yemlerle beslenmeleri gerekmektedir. (7). Özellikle Doğu Anadolu Bölgesindeki süt sığırcılık işletmelerinde süt veriminin düşük olmasının en önemli sebeplerinden birisi hayvanların yeterince kaliteli kaba ve karma yem tüketmemesidir (2, 5, 8).

Son yıllarda, hayvansal arzındaki artış talepteki büyümenin gerisinde kalmıştır. Hayvancılıktaki sayısal fazlalığa rağmen, giderek büyüyen talep açığını kapatmak için uygulanabilecek en akılcı

* Yrd. Doç. Dr., Kafkas Üniversitesi Veteriner Fakültesi, Hayvancılık İşletme Ekonomisi Anabilim Dalı, 36100 Kars.

** Yrd. Doç. Dr., Mustafa Kemal Üniversitesi Veteriner Fakültesi, Hayvan Besleme ve Beslenme Hastalıkları Anabilim Dalı, 31040 Hatay.

politika, verimliliği arttıracak programlara daha fazla önem verilmesidir. Türkiye'nin şu anki koşulları dikkate alındığında, yüksek verimli hayvanların beslenmesinde en önemli sorunlardan biri de karma yem kalitesinin düşük, fiyatının yüksek olmasıdır (6, 7). Buna karşın üreticinin gelirin çok sınırlı olması ve beslenme konusundaki eğitimsizliği nedeniyle Türkiye'de hayvansal üretimde istenilen düzeyde verim artışı elde edilememektedir (8).

Bu araştırmanın amacı, yem fabrika sahipleri ile yapılan anket çalışmasından elde edilen veriler doğrultusunda doğu illerindeki yem sanayinin mevcut durumunu analiz etmektir.

Gereç ve Yöntem

Doğu Anadolu Bölgesinde bulunan ve anket çalışmasına katılan toplam 8 adet karma yem sanayi işletmesinden (Kars (2) Erzurum, Ağrı, Erzincan, Bingöl, Van, Elazığ) elde edilen veriler araştırmanın orijinal veri kaynağını oluşturmuştur. Bu fabrikalarla görüşülerek yem ve yem sanayi ürünlerinin üretim ve pazarlama potansiyelleri de dikkate alınarak kapasite kullanım düzeyleri ve sektörün sorunlarının neler olduğu tespit edilmeye çalışılmıştır.

Anket sonuçları, SPSS 11.0 (The Statistical Package for the Social Sciences) paket programı kullanılarak elde edilen verilerin ortalama değerle-

ri ile frekans dağılımlarının yüzde değerleri hesaplanmış ve tablolar halinde sunulmuştur.

Bulgular

Fabrika sahipleri ile yapılan görüşmelerde işletmelerin kuruluş yılının ortalama 12,5 yıl olduğu (min:2, max: 24) ve kuruluşları sırasında herhangi bir devlet teşvikinden faydalanmadıkları tespit edilmiştir.

Fabrikaların %37,5'inin kullandıkları üretim teknolojisinin tam otomatik, %62,5'inin yarı otomatik olduğu saptanmıştır. İşletmelerin %87,5'inde ziraat mühendisinin, %12,5'inde veteriner hekimin çalıştığı ve ayrıca %87,5'inde yem analiz laboratuvarının olmadığı belirlenmiştir. Fabrikaların büyüklüğüne bağlı olarak işletmelerde ortalama 19.25 işçi çalıştırıldığı (min:5, max:47) ve işletmelerde toplam maliyet içinde hammadde maliyetinin ortalama %60, işçilik maliyetinin %10, elektrik-yakıt giderlerinin ortalama %8, ulaşım ve nakliye giderlerinin %15 ve diğer masrafların (genel idare, bakım-onarım, amartismanlar vb) %7 pay aldığı tespit edilmiştir.

Yapılan anket çalışmasından elde edilen verilere göre Doğu Anadolu'daki yem fabrikalarının kapasite kullanım oranı %48.45 (min: 25, max: 62) olup fabrikaların kapasite kullanım oranları ve düşük kapasite ile çalışmalarının nedenleri Tablo 1 ve 2'de sunulmuştur.

Tablo 1: Yem fabrikalarının kapasite kullanım oranları
Table 1: Rate of capacity usage of feed mills

No	Kurulu Kapasite (ton/yıl)	Kullanılan Kapasite (ton/yıl)	Kapasite Kullanım Oranı (%)
1	13 500	5 000	37.04
2	90 720	50 000	55.11
3	30 000	12 000	40.00
4	20 000	5 500	27.50
5	38 800	15 000	38.66
6	32 000	20 100	62.81
7	45 000	20 000	44.44
8	23 500	14 600	62.13
Toplam	293 520	142 200	48.45

Araştırmada bölgede en fazla satılan yem çeşidinin sığır besi yemi olduğu ve bunu süt yeminin takip ettiği belirlenmiştir. Karma yemin 50 kg'ının ortalama fiyatı 2010 yılında 24.66 TL iken, 2011 yılında bu fiyatın %23.34 oranında artarak 32.17 TL'ye yükseldiği tespit edilmiştir. Yem fabrika-

larının elde etmede/satın almada en fazla sıkıntı çektikleri hammaddenin mısır ve kepek olduğu saptanmıştır. Fabrika sahiplerinin hammadde temininde ve pazarlamada karşılaştıkları sorunların frekans ve yüzde değerleri Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3: Yem fabrikalarının hammadde temininde ve pazarlamada karşılaştıkları sorunlar
Table 3: Feed factories' problems while they confidence and market the raw materials

Hammadde temininde karşılaşılan sorunlar	Frekans (N)	%	Pazarlama - Satış aşamasında karşılaşılan sorunlar		
			Frekans (N)	%	
Nakliye-ulaşım masrafları	5	62.5	Haksız rekabet	7	87.5
Yeterli miktar ve kalitede hammadde bulunamayışı	4	50.0	Tahsilâtta karşılaşılan güçlükler	6	75.0
Hammadde fiyatlarının yüksekliği	3	37.5	Yem standardının olmaması	5	62.5
Finansman sorunları	3	37.5	Çiftçilerin karma yem konusunda yeterince bilgili olmamaları	5	62.5
Devlet Politikalarındaki Kararsızlık ve Tutarsızlıklar	2	25.0	Nakliyede karşılaşılan güçlükler	2	25.0

Doğu Anadolu Bölgesindeki yem fabrikalarının hammadde temininde karşılaştıkları sorunların başında nakliye ve ulaşım masraflarının yüksek olması ve temin edilen yem hammaddesinin yeterli miktar ve kalitede bulmakta yaşanan sıkıntılar gelmektedir. Pazarlamada karşılaşılan en önemli sorunlar ise haksız rekabete bağlı ürün satışındaki sıkıntılar ve yetiştiriciden yemin ücretinin tahsil

edilememesi gelmektedir.

Yem fabrikalarının sahipleri ile yapılan görüşmelerde %50'sinin gelecekte üretimlerini artırmayı düşündükleri, %50'sinin ise üretimlerinde bir değişikliğe gitmeyecekleri tespit edilmiştir. İşletmecilerin üretimlerini artırabilmek için devletten beklentileri Tablo 4'te sunulmuştur.

Tablo 4: Yem fabrikalarının devletten beklentileri
Table 4: Expectations of feed factories from government

Yem fabrikalarının devletten beklentileri	Frekans (N)	Yüzde (%)
Yemdeki KDV oranının düşürülmesi	6	75.00 (5/8)
Haksız rekabeti önleyecek denetim sistemi oluşturulması	5	62.50 (5/8)
Fabrikaların yatırım ve işletme kredisi faiz oranlarının düşürülmesi	3	37.50 (5/8)

Tartışma ve Sonuç

Türkiye'nin şu anki koşulları dikkate alındığında, hayvancılıkta verimlilik artışını engelleyen önemli faktörler göze çarpmaktadır. Bu konuda, hayvancılık sektörüne ait yapısal sorunların yanı sıra sektörün yem ve besin maddelerinin arz yetersizliği önemli bir kısıt oluşturmaktadır (12). Ülke hayvancılığının gelişmesi, hayvanlarda yetersiz ve dengesiz beslenmeye bağlı sağlık sorunlarının önlenmesi ya da et, süt, yumurta gibi hayvansal ürünlerin nitelikli üretiminin artırılması için, yüksek verimli ırkların kullanılması ve hayvanların besin maddeleri gereksinimlerini yeterli ve dengeli bir şekilde karşılayacak rasyonlarla beslenmeleri gerekmektedir (6, 8).

Türkiye'de hayvansal ürünlerin yeterli ve kaliteli üretimi konusunda yapılan çalışmalardan en önemlisi şüphesiz 1956 yılında Yem Sanayinin kurulması olmuştur. Böylece rasyonel bir besleme için ileri bir adım atılmıştır (11). 1995 yılı itibarıyla kamu yem fabrikalarının tamamı özelleştirilmiş, devletin yem sektöründeki üretim faaliyetleri sona ermiştir (3). Bu çalışmada, işletmelerin ortalama 12,5 yıllık geçmişlerinin bulunduğu belirlenmiş olup bunda 1995 yılında yem sanayinin özelleştirilmesiyle birlikte yem fabrikalarının kuruluşunun artış göstermesinin etkili olduğu düşünülmektedir. Ancak hayvancılık sektörü ile doğrudan ilişkili olan üç önemli KİT'in (SEK, EBK, Yem-San) özellikle Doğu Anadolu Bölgesinde özelleştirilmesi sonucunda, piyasada istikrar ve üretilen ürünlerde belli standart ve kalitenin sağlanmasında önemli sıkıntıların yaşandığı söylenebilir.

Türkiye'de mevcut yem fabrikalarının çoğu yarı otomatik sistemle çalışmaktadır. Gelişmiş ülkelerde ise yem fabrikaları çoğunlukla tam otomatik sistemlere sahip yaklaşık 5 işçi ile faaliyet göstermektedir (3). Bu çalışmada fabrikaların %37,5'inin kullandıkları üretim teknolojisinin tam otomatik, %62,5'inin yarı otomatik olduğu, fabrikaların büyüklüğüne bağlı olarak işletmelerde ortalama 19.25 işçi çalıştırıldığı (min:5, max:47) saptanmıştır. Çalıştırılan işçi sayısının gelişmiş ülkelere göre yüksek olması sistemlerin çoğunluğunun yarı otomatik olmasına bağlanabilir. Nitekim fabrika otomatikleştikçe işçi sayısı azalmakta, buna karşın verimlilik artmaktadır.

Anket çalışmasından elde edilen verilere göre Doğu Anadolu'daki yem fabrikalarının kapasite kullanım oranı ortalama %48,45 olup fabrikaların düşük kapasite ile çalışmalarının en önemli nedenleri arasında talep yetersizliği ve hayvancılık sektöründe yaşanan krizler gelmektedir. Bu durum Karabulut ve ark.'nın (2000) yaptıkları çalışma sonuçları ile paralellik göstermektedir. Yapılan incelemeler doğrultusunda bölgedeki talep yetersizliğinin nedeni olarak yem fiyatlarının hayvansal ürünlere oranla daha yüksek olması ve bölgede entansif besiciliğin gelişmemesine bağlı olarak hayvan yetiştiricilerinin meralardan ve kaba yemden yoğun olarak faydalanmaya çalışmalarını gösterilebilir.

Sanayicilerle yapılan görüşmelerde Doğu Anadolu Bölgesi'nin özellikle hayvancılık bölgesi olması ve tarımsal üretime elverişli olmaması nedeniyle yeterli miktarda hammadde üretemeyen yem fabrikalarının, hammaddeleri ve katkı maddelerini bölge dışındaki illerden (Diyarbakır, Gaziantep, Adana, İstanbul, Bursa vb) getirdikleri ve bu nedenle masraflarının çok yükseldiği ifade edilmiştir. Ayrıca bölgede yem fabrikalarının düşük kapasitede çalışmalarının da üretimde maliyet artışına neden olarak işletme karlılığını ve verimliliğini olumsuz etkilediği düşünülmektedir.

Bu elde edilen verilerle paralel olarak anket çalışmasında toplam maliyet içinde hammadde maliyetinin Bayraktar (1999) çalışmasından farklı olarak ortalama %60 olduğu, bunu %15 ile ulaşım ve nakliye giderleri ve %10 oranla işçilik maliyeti takip ettiği tespit edilmiştir.

Bu çalışmada bölgede en fazla satılan yem çeşidinin besi yemi ve bunu süt yeminin takip etmesi, bölgede özellikle büyükbaş hayvan yetiştiriciliğinin yapılmasına bağlanabilir. Nitekim sadece Kuzeydoğu Anadolu Bölgesi Türkiye'deki sığır varlığının %14.98'ini bünyesinde barındırmaktadır (10). Yem bitkilerinin bölgesel üretimlerindeki farklılıklar ve verimlilik düzeyleri, hayvancılık işletmelerinin gereksinim duyduğu yem maddeleri ihtiyacını da değiştirmektedir. Nitekim Doğu Anadolu Bölgesindeki yem fabrikalarının hammadde temininde karşılaştıkları sorunların başında nakliye-ulaşım masraflarının yüksek olması, hammadde fiyatlarının yüksek olması ve hammaddenin yeterli miktar ve kalitede bulunmasında yaşanan sıkıntı-

lar gelmektedir. Fabrika sahipleri ile yapılan görüşmelerde hammaddelerinin özellikle mevsimsel üretim nedeniyle bazı dönemlerde temin edilememesinden, bölgede yem üretiminin yetersiz olmasından ve yem maddelerinde belirli bir standardın olmamasından şikâyetçi oldukları görülmüştür. Bu bulguya paralel olarak Çelik ve ark. (2003) yaptıkları araştırmada, farklı yem fabrikalarından örneklenen karma yemlerde besin maddeleri içeriklerinin bölgelere göre istikrarsız bir biçimde değişken olduğunu ve sektörde hammadde olarak kullanılan ürünlerde belli bir standartın oluşturulmadığını tespit etmişlerdir.

Yapılan çalışmada, yem fabrikalarının elde etmede/satın almada en fazla sıkıntı çektikleri hammaddenin mısır ve kepek olduğunun belirlenmesine rağmen, Bayraktar (1999) çalışmasında buğday ve kepek ürünleri dışındaki diğer hammaddelerde de genellikle üretim yetersizliğinin söz konusu olduğunu ve sık sık dış alımın gündeme geldiğini bildirmektedir. Özellikle protein kaynağı yağlı tohumlar ve küspeleri ile mısır gibi bazı enerji kaynaklı yem hammaddelerinin de ithalata gidildiği ve yem hammadde fiyatlarının sürekli artma eğiliminde olduğu gözlemlenmektedir. Nitekim yapılan çalışmada 50 kg karma yemin ortalama fiyatı 2010 yılında 24.66 TL iken, 2011 yılında bu fiyatın %23.34 oranında artarak 32.17 TL'ye yükseldiği tespit edilmiştir. Bu durum gerek yem fabrikalarının satışının azalmasına gerekse üreticilerin karma yem yerine düşük kalitedeki yemlerle hayvanlarını beslemeleri nedeniyle istenilen verim artışının elde edilememesine neden olmaktadır.

Yapılan görüşmelerde sanayicilerin pazarlamada karşılaştıkları en önemli sorunlarının başında haksız rekabete bağlı ürün satışındaki sıkıntılar ve yetiştiriciden yemin ücretinin tahsil edilememesinin geldiği tespit edilmiştir. Sanayiciler özellikle kendilerinin belirli kalite ve standartta yem ürettiklerini, bunun fiyatlara yansımada ancak bölge dışındaki illerden gelen firmaların düşük kalitedeki yemleri daha ucuza satmaları nedeniyle üreticilerin kalitesiz yemlere yöneldikleri ve oluşan bu haksız rekabetin piyasayı olumsuz etkilediğini ifade etmişlerdir. Karabulut ve ark. (2000) bu çalışma sonucuna paralel olarak yaptıkları çalışmada yem katkı maddelerinin hayvan yemlerinde kullanımının yasal zorunluluk olmasına rağmen maliyet

oluşturması nedeniyle vitamin-iz element karmaalarının kullanılmaması ve kayıt dışı satışların maliyetleri düşürerek haksız rekabetin temel nedenlerini oluşturduğunu belirtmişlerdir.

Yapılan anket çalışmasında yem fabrikalarının devletten beklentileri arasında yemdeki KDV oranının %8'den %1'e düşürülmesi, haksız rekabeti önleyecek denetim ve kontrol sistemi oluşturulması ve kredi faiz oranının düşürülmesi bulunmaktadır. Buna paralel olarak Yurdakul ve ark. (1999) yaptıkları çalışmada %8 olan KDV oranının sektörün üretim maliyetlerini yükselttiğini, bunun da satış fiyatlarına yansıtılması sonucu yem talebini azalttığı için oranın %1-2'lere çekilmesi gerektiğini, sektöre yönelik denetimlerin artırılarak faturasız satışların ve kalitesiz yem üretiminin yarattığı haksız rekabetin önlenmesi ve yemde kaldırılan sübvansiyon uygulamasının yeniden başlatılarak kredi faiz oranlarının düşürülmesi gerektiğini belirtmişlerdir.

Sonuç olarak, bazı doğu illerinde yem sanayi, kurulu kapasitesinin altında karma yem üretimi yapmaktadır. Sektörün en önemli sorunlarının başında hammadde temininde yaşanan güçlükler ve yem fiyatlarının yüksek olmasına bağlı yaşanan talep yetersizliği sayılabilir. Özellikle yem hammadde ve katkı maddelerindeki dışa bağımlılık ve yem maliyetlerin dünya fiyatlarının üzerinde olması sektörün gelişmesinin önündeki önemli engellerdendir. Bu bağlamda bölgeye dönük hammadde temininde bölgesel teşvik ve üretim desenin değiştirilmesine yönelik uygulamalar başlatılarak, haksız rekabeti önleyecek gerekli tedbirler alınmalıdır. Ayrıca Türkiye'de kaliteli kaba yem üretiminin de yetersiz düzeyde olduğu göz önüne alındığında yem bitkilerinin üretilmesinin teşvik edilmesi ve yem maliyetlerini düşürücü politikaların izlenmesi gerektiği düşünülmektedir.

Kaynaklar

1. Akdeniz RC, Ak İ, Boyar S (2005): Türkiye Karma Yem Endüstrisi ve Sorunları. VI. Türkiye Ziraat Mühendisliği Teknik Kongresi. TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası (ZMO) 03-07 Ocak 2005, Cilt:2, Sayfa:935-959. Ankara.

2. Bakır G, Demirel M (2001): Van İli ve İlçelerindeki sığırcılık işletmelerinde kullanılan yem çeşitleri ve hayvan besleme alışkanlıkları. Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Ziraat Fakültesi, Tarım Bilimleri Dergisi, 11(1): 29-37.

3. Bayraktar F (1999): Yem Sektörü. Türkiye Kalkınma Bankası A.Ş. Sektörel Araştırmalar. SA/99-2-8, Araştırma Müdürlüğü, TKB Matbaası Ankara, Nisan.

4. Çelik K, Ertürk MM, Ersoy İE (2003): Farklı yem fabrikalarından örneklenen karma yem ve yem hammaddelerinde bazı kalite öğelerinin kantitatif araştırılması. Akdeniz Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi, 16(2): 161-168.

5. Demir P, Aral S (2009): Kars İlinde faaliyet gösteren süt sığırcılık işletmelerinin karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerileri. Veteriner Hekimler Derneği Dergisi, 88(3): 17-22.

6. Karabulut A, Ergül M, Ak İ, Kutlu HR, Alçıçek A (2000): Karma Yem Endüstrisi. Türkiye Ziraat Mühendisliği V. Teknik Kongresi, 17-21 Ocak 2000, Sayfa: 985-1007, Ankara.

7. Karahocagil P, Ege H (2004): Karma Yem Sanayi. Tarımsal Ekonomi Araştırma Enstitüsü. T.E.A.E-Bakış. 5 (9): 1-4.

8. Kaygısız A, Tümer R (2009): Kahramanmaraş İli süt sığırcılığı işletmelerinin yapısal özellikleri: 3. Hayvan besleme alışkanlıkları. KSÜ Doğa Bil. Derg, 12(1): 48-52.

9. Tuğay A, Bakır G (2008): Giresun yöresindeki sığırcılık işletmelerinde kullanılan yem çeşitleri ve hayvan besleme alışkanlıkları. Atatürk Üniv. Ziraat Fak. Derg. 39 (2): 231-239.

10. TUİK (2009): Veri Tabanları Hayvancılık İstatistikleri. Erişim: www.tuik.gov.tr Erişim tarihi: 20.05.2011

11. Uçarcı F (1971): Doğu Anadolu'da sığır besiciliğinde kullanılan yem sanayi sığır semirtme yemlerinin etkisi üzerinde bir araştırma. Atatürk Üniv. Ziraat Fak. Derg. Sayfa: 68-75.

12. Yurdakul O, Smith D, Koç A, Fuller F, Şengül H, Akdemir Ş, Ören N, Aksoy Ş, Yavuz F, Saner G, Akbay AÖ, Yalçın İ (1999): Türkiye'de Hayvansal Ürünler Arzı ve Yem Talebi: Mevcut Durumun Değerlendirilmesi ve Alternatif Politika Senaryoları. T.E.A.E. Yayın no: 17, Ankara.

Geliş Tarihi: 27.06.2011 / Kabul Tarihi: 13.07.2011

Yazışma Adresi:

Yrd. Doç. Dr. Pınar DEMİR
Kafkas Üniversitesi Veteriner Fakültesi
Hayvancılık İşletme Ekonomisi AD,
36100, Paşaçayırı / KARS
E-posta: pinardemir80@hotmail.com